

ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี อุตรดิตถ์
 Knowledge, Attitudes and Preventive Behaviors of COVID-19 among Nursing
 Students: Boromarajonani Collage of Nursing, Uttaradit

มณฑา อุดมเลิศ (Montha Udomlerd) ^{1*}

ดุษฎี เตียวเหลื่อง (Dujduean Khiaolueang) ²

ปฐพร แสงเขียว (Pataporn Saengkiew) ³

เสาวลักษณ์ เนตรชัง (Saowaluk Netchang) ⁴

รพีแพทย์ ประสิทธิ์ราพันธุ์ (Rapeepat Prasitnarapun) ⁵

สิตานันท์ ศรีใจวงศ์ (Sitanan Srijaiwong) ⁶

Corresponding author E-mail: montha@unc.ac.th *

(Received: February 10, 2022; Revised: May 27, 2022;

Accepted: June 3, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทักษะกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล 3) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างชั้นปีที่ 1 – 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี อุตรดิตถ์ จำนวน 407 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้รับการตรวจคุณภาพเครื่องมือได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .83 - .86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงบรรยาย สถิติวิเคราะห์หาความสัมพันธ์แบบมาตรอันดับ และสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ ร้อยละ 99.51 มีความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก 2) ทักษะกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาลมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะและพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 3) ค่าเฉลี่ยทั้งความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างชั้นปีที่ 1 – 4 ไม่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นควรส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีทักษะเกี่ยวกับติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ถูกต้อง เพื่อให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมที่ดีในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในการดำรงชีวิตประจำวัน หรือขณะฝึกปฏิบัติการพยาบาลทั้งในคลินิกและในชุมชน

คำสำคัญ: ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมป้องกันตนเอง, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019,
นักศึกษาพยาบาล

ABSTRACT

The purposes of descriptive research were to 1) examine the level of knowledges, attitudes and affects prevention behaviors about Corona Virus 2019 among nursing students. 2) to study the relationship between knowledges, attitudes and affects prevention behaviors about Corona Virus 2019 among nursing students. 3) to compare the mean scores of knowledges, attitudes and affects prevention behaviors about Corona Virus 2019 among nursing students who were studying in the different years. The sample consisted of 407 nursing of the academic year 2021 at Borommarajonani College of Nursing, Uttaradit by a purposive sampling. Research instruments were the questionnaire of knowledges, attitudes and affects prevention behaviors about Corona Virus 2019. The reliability of the questionnaire ranged from .83 - .86. Data were analyzed using descriptive statistics, Pearson's product moment correlation and one-way ANOVA.

The result showed that 1) the level of knowledges, attitudes and affects prevention behaviors about Corona Virus 2019 among nursing students was at a high level (99.51%). 2) there was the positive statistically significant relationship between attitudes and affects prevention behaviors about Corona Virus 2019 among nursing students. ($p < .01$) but knowledges is not related to attitudes and affects prevention behaviors. 3) there was no statistically significant difference between the mean score of knowledges, attitudes and affects prevention behaviors about Corona Virus 2019 among nursing students who were studying in the different years. This research can be used as a guideline to promote correct attitudes among nursing students for encourage the good affects prevention behaviors about Corona Virus 2019 in life style and nursing practice.

Keywords: Knowledge, Attitudes and Affects Prevention Behaviors, Corona Virus 2019,
Nursing Students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562 องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ออกมาประกาศเตือนการระบาดของโรคปอดอักเสบที่ไม่ทราบสาเหตุในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้ป่วยทั้งหมดมีความเกี่ยวข้องกับตลาดอาหารทะเลฮั่วหนาน ต่อมาจีนประกาศสาเหตุของการติดเชื้อในครั้งนี้ว่าเป็นเชื้อไวรัสโคโรนา และในวันที่ 13 มกราคม 2563 พบผู้ป่วยรายแรกในประเทศไทยและถือเป็นผู้ป่วยรายแรกนอกประเทศจีน โดยมีการรายงานพบว่าพบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่นอกประเทศจีนเพิ่มมากขึ้น (Manmana, Iansirithaworn & Uttayamakul, 2020) การติดเชื้อเริ่มแพร่กระจายไปทั่วทุกภูมิภาคของโลกอย่างรวดเร็ว จนองค์การอนามัยโลกประกาศให้การแพร่ระบาดของ การติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 เป็นการระบาดใหญ่ (pandemic) ทำให้ในปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ 6 สิงหาคม 2564) สถิติประชากรทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อสะสมแล้วจำนวน 200,952,436 คน และเสียชีวิต 4,270,353 คน โดย 5 ลำดับแรกของประเทศที่มีผู้ติดเชื้อสูงสุด คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา อินเดีย บราซิล ฝรั่งเศส และรัสเซีย และ 5 ลำดับแรกของประเทศที่มีจำนวนผู้เสียชีวิตมากที่สุด ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล อินเดีย รัสเซีย และอังกฤษ ตามลำดับ ส่วนในประเทศไทยจนถึงวันที่ 6 สิงหาคม 2564 พบอัตราการติดเชื้อสะสมทั้งหมดจำนวน 714,684 คน มีผู้เสียชีวิตสะสม จำนวน 5,854 คน นอกจากนี้ยังมีรายงานว่าคนไทยได้รับการฉีดวัคซีนโควิด 19 ครบ 2 เข็ม จำนวน 4,277,071 คน และผู้ที่ได้รับวัคซีน 1 เข็ม จำนวน 15,180,276 คน (Department of Disease Control, 2021) สำหรับในจังหวัดอุตรดิตถ์ข้อมูล ณ วันที่ 6 สิงหาคม 2564 พบว่า มีจำนวนผู้ติดเชื้อสะสมจำนวน 2,009 คน ผู้ติดเชื้อรายใหม่ จำนวน 76 คน และมีผู้เสียชีวิตสะสม จำนวน 8 คน (Uttaradit Provincial Public Health Office, 2021)

บุคลากรทางการแพทย์ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-19 อย่างมาก โดยเฉพาะวิชาชีพพยาบาล เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับผู้ป่วยตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติงาน จากการประเมินความเสี่ยงของสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (Emergency Operations Center, Department of Disease Control Ministry of Health, 2021) เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2564 พบว่าในประเทศไทยมีจำนวนผู้ติดเชื้อที่มีอาชีพเป็นบุคลากรทางการแพทย์อย่างน้อย 707 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.35 ของจำนวนผู้ติดเชื้อทั้งหมดในประเทศ มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 ให้กับบุคลากรทางการแพทย์ อย่างน้อย 1 เข็ม แล้วทั้งสิ้น 1,837,349 คน คิดเป็นร้อยละ 139.88 ของจำนวนบุคลากรทางการแพทย์รวมถึงอาสาสมัครทั่วประเทศ (จากข้อมูลสถิติ ปี 2562) และมีกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ที่ได้รับวัคซีนครบ 2 เข็ม คิดเป็น ร้อยละ 61.75 ซึ่งการติดเชื้อในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์จากประวัติไม่ทราบแหล่งที่มาของการติดเชื้อ แต่เนื่องจากเป็นอาชีพที่ต้องมีการสัมผัสผู้ป่วยจึงมีความเสี่ยงสูงต่อการได้รับเชื้อ นอกจากนี้พบการติดเชื้อจากการสัมผัสกันในที่ทำงาน และการติดเชื้อจากคนในครอบครัว กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่ของบุคลากรทางการแพทย์ที่ติดเชื้อเป็นพยาบาล รองลงมาได้แก่ นักเทคนิคการรังสีแพทย์และหน่วยบริการ เช่น ห้องยา การเงิน แม่บ้าน และพนักงานรักษาความปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งแนวโน้มของจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ที่ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนผู้ติดเชื้อทั้งประเทศที่เพิ่มขึ้น (Emergency Operations Center, Department of Disease Control Ministry of Health, 2021)

สำหรับนักศึกษาพยาบาลเป็นส่วนหนึ่งในทีมบุคลากรทางการแพทย์ที่ต้องมีการเรียนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะภาคปฏิบัตินั้น นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยในสถานการณ์จริง และผู้ป่วยบางคนอาจมีเชื้อแต่ไม่แสดงอาการ หากนักศึกษาพยาบาลไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรค อาจทำให้นักศึกษาเสี่ยงต่อการติดเชื้อได้ ซึ่งจากการศึกษาของ ธานี กล่อมใจ, จรรยา แก้วใจบุญ และทักษิภา

ซ์จวรัตน์ (Glomjai, Kaewjiboon & Chachvarat, 2020) เกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมของประชาชน เรื่องการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019 พบว่าประชาชนมีความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคดี แต่ยังมีบางประเด็นของข้อความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคที่มีค่าคะแนนที่น้อยแต่มีผลต่อการระบาดของโรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ที่เป็นลักษณะเฉพาะของโรค และพฤติกรรมการป้องกันโรคที่เป็น New Normal ที่แตกต่างไปจากการปฏิบัติตนแบบเดิม ๆ เพราะหากประชาชนยังไม่ทราบอาจมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคและก่อให้เกิดการแพร่ระบาดได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ญัษฐวรรณ คำแสน (Khumsaen, 2021) ที่ศึกษาเรื่อง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเอง จากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ของประชาชนในเขตอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการติดเชื้อ ไวรัสโควิด-19 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางด้านสุขภาพในสังกัด คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่ผลิตบุคลากรทางการพยาบาลเพื่อตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพของประเทศ มีการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาพยาบาลฝึกภาคปฏิบัติควบคู่กับการเรียนภาคทฤษฎี เพื่อนำความรู้ภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการให้การพยาบาลผู้ป่วยทั้งในคลินิกและชุมชน และเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 เกิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2563 วิทยาลัยโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จึงได้มอบหมายให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2563 เพิ่มสาระใหม่ในเรื่องเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 20 รายวิชา ดังนี้คือ 1) นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 1 รายวิชา 2) นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 2 รายวิชา (ทฤษฎี 1 ปฏิบัติ 1) 3) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 11 รายวิชา (ทฤษฎี 4 ปฏิบัติ 7) และ 4) นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 8 รายวิชา (ทฤษฎี 3 ปฏิบัติ 5) นอกจากนี้วิทยาลัยยังมีนโยบายสนับสนุนให้นักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีจำนวนนักศึกษาที่ได้รับวัคซีน 2 เข็ม ถึงร้อยละ 85 และมีการกำหนดมาตรการการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานศึกษาตามประกาศของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข โดยให้อาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาใช้หลัก DMHTT อย่างเคร่งครัดทั้งในการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าวิทยาลัยจะมีการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว แต่ในการจัดการศึกษาทางการพยาบาลย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่นักศึกษาจะต้องมีการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริงซึ่งมีเหตุการณ์ในการดูแลสัมผัสผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด จึงอาจทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความเสี่ยงต่อการสัมผัสกับผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อทั้งที่แสดงอาการหรือไม่แสดงอาการได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการสำรวจเพื่อให้ทราบพื้นฐานความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 - 4 เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมความรู้และทักษะต่อนักศึกษาให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ถูกต้องในการดูแลสุขภาพของตนเองในชีวิตประจำวัน นำไปสู่การพัฒนาทักษะทางการพยาบาลให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการพยาบาลร่วมกับทีมสุขภาพในการดูแลผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นการเริ่มพัฒนาตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการเข้าสู่วิชาชีพต่อเนื่องไปจนสำเร็จการศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และทัศนคติกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์
3. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างชั้นปีที่ 1 – 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้ และทัศนคติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล
2. ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาลระหว่างชั้นปีที่ 1 – 4 มีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของ บลูม (Bloom, 1964 as cited in Chukaew, Sirapo-ngam & Prapaipanich, 2012) มาประยุกต์ใช้ในการศึกษา โดยบลูมได้กล่าวว่า ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ ประกอบด้วย 1) ความรู้ (knowledge) เป็นกระบวนการทางสมองที่มีขั้นตอนในการพัฒนาทางด้านสติปัญญาเกี่ยวข้องกับการรับรู้ การจำข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจ 2) ทักษะ (attitude) เป็นกระบวนการทางด้านจิตใจ ความคิด อารมณ์ความรู้สึก ความเชื่อ ความชอบ ค่านิยม การให้คุณค่าและการแสดงคุณลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ ซึ่งจะช่วยบอกแนวโน้มของบุคคลในการกระทำ และ 3) การปฏิบัติ (skills) เป็นการใช้องค์ความรู้ที่แสดงออกทางร่างกาย ต้องอาศัยความรู้และทัศนคติทำให้เกิดการปฏิบัติซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายต้องใช้ระยะเวลาและการตัดสินใจ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบหาความสัมพันธ์ (Survey correlational research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1-4 ทั้งเพศชายและเพศหญิง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 465 คน แต่มีกลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจตอบแบบสอบถามผ่าน google form จำนวน 407 คน ประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 118 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 71 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 112 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 106 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019: coronavirus Disease 2019 (Emergency operations center, Department of Disease Control Ministry of Health, 2021) ประกอบด้วยแบบสอบถาม 4 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียนสะสม (GPA)
2. ความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 25 ข้อ โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 7 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 7 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 6 ข้อ และความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับบุคลากรทางการแพทย์ จำนวน 5 ข้อ ข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบถูกผิด มีเกณฑ์การให้คะแนนโดยให้คำตอบที่ถูกต้องเป็น 1 คะแนน คำตอบที่ผิดให้ 0 คะแนน รวมอยู่ในช่วง 0-25 คะแนน แปลผลคะแนน ดังนี้ ความรู้อยู่ในระดับน้อย (0-8 คะแนน) ความรู้ในระดับปานกลาง (9-16 คะแนน) ความรู้ในระดับมาก (17-25 คะแนน) (Zhong et al., 2020)
3. ทักษะเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 10 ข้อ คำถามมีลักษณะการวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด คะแนนรวมอยู่ในช่วง 10-50 แปลผลคะแนน ดังนี้ ทักษะอยู่ในระดับไม่ดี (10-17 คะแนน) ทักษะอยู่ในระดับดีปานกลาง (18-34 คะแนน) ทักษะอยู่ในระดับดีมาก (35-50 คะแนน) (Zhong et al., 2020)
4. พฤติกรรมในการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 25 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้านตามหลัก DMHTT คือ 1) Distancing 2) Mask wearing 3) Hand washing 4) Temperature and Testing และ 6) Thaichana Application มีข้อคำถามด้านละ 5 ข้อ คำถามมีลักษณะการวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง แทบจะไม่ปฏิบัติเลย ไม่ปฏิบัติเลย คะแนนรวมอยู่ในช่วง 25-125 ดังนี้ พฤติกรรมในการป้องกันตนเองอยู่ในระดับน้อย (25-42 คะแนน) พฤติกรรมในการป้องกันตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (43-84 คะแนน) พฤติกรรมในการป้องกันตนเองอยู่ในระดับมาก (85-125 คะแนน) (Zhong et al., 2020)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาและรายละเอียดตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน มีค่า IOC เท่ากับ .60 – 1.00 และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะและบริบทคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน คำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามสูตร KR-20 ได้ค่าเท่ากับ .83 และคำนวณหาความเที่ยงของแบบสอบถามทักษะและพฤติกรรมในการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha's Coefficient) ได้ดังนี้ แบบสอบถามทักษะเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 เท่ากับ .85 และแบบสอบถามพฤติกรรมในการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เท่ากับ .86

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์ (UPHO REC 050/64) กลุ่มตัวอย่างที่สมัครเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครกลุ่มตัวอย่างวิจัยในครั้งนี้มีอายุระหว่าง 18-37 ปี และเป็นไปด้วยความสมัครใจ กลุ่มตัวอย่างจะได้รับทราบวัตถุประสงค์ การอธิบายความเสี่ยงและประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัยโดยได้ลงลายมือชื่อไว้ในเอกสารแสดงความยินยอม โดยได้รับการบอกกล่าว และสามารถปฏิเสธหรือถอนตัวออกจากการเป็นอาสาสมัครกลุ่มตัวอย่างเมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีความผิด ไม่มีผลกระทบกับการเรียนหรือเสียสิทธิประโยชน์ใด ๆ

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี อุตรดิตถ์ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยจากนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลตรีบัณฑิต ชั้นปีที่ 1- 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 465 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามใน google form โดยชี้แจงข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่างวิจัย โครงการเพื่อเป็นการบอกกล่าวขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล แจ้งวัตถุประสงค์ในหน้าแรกของ google form และให้กลุ่มตัวอย่าง check list เพื่อยินยอมเข้าร่วมวิจัย ถ้าหากกลุ่มตัวอย่างไม่ยินยอมเข้าร่วมวิจัย จะไม่สามารถทำแบบสอบถามในส่วนต่อไปได้

3. กลุ่มตัวอย่างประเมินตนเองโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ใน google form ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 4 ส่วน ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) ความรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 20 ข้อ 3) ทักษะเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 10 ข้อ และ 4) พฤติกรรมในการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 25 ข้อ

4. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลโดยตรวจสอบว่ากลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามครบทุกข้อหรือไม่ และนำแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล และระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองเกี่ยวกับ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้สถิติหาความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' product moment correlation)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาลระหว่างชั้นปีที่ 1-4 โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมดจำนวน 407 คน จาก 465 คน คิดเป็นร้อยละ 87.53 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 93.37 มีอายุอยู่ระหว่าง 18 -37 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 20.75 ปี

2. ระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี อุตรดิตถ์

2.1 นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 99.51) มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาในรายชั้นปี (ชั้นปีที่ 1-4) พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ของแต่ละชั้นปีมีความรู้ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามรายชั้นปี และระดับความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ระดับความรู้	ชั้นปีที่ 1 (N=118)		ชั้นปีที่ 2 (N=71)		ชั้นปีที่ 3 (N=112)		ชั้นปีที่ 4 (N=106)		ทุกชั้นปี (N=407)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อย (0-8 คะแนน)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปานกลาง (9-16 คะแนน)	-	-	1	1.41	1	.89	-	-	2	.49
มาก (17-25 คะแนน)	118	100.00	70	98.59	111	99.11	106	100.00	405	99.51

2.2 นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.08) มีทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาในรายชั้นปี (ชั้นปีที่ 1-4) พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ของแต่ละชั้นปีมีทัศนคติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามรายชั้นปี และระดับทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ระดับทัศนคติ	ชั้นปีที่ 1 (N=118)		ชั้นปีที่ 2 (N=71)		ชั้นปีที่ 3 (N=112)		ชั้นปีที่ 4 (N=106)		ทุกชั้นปี (N=407)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อย (10-17 คะแนน)	1	.85	-	-	-	-	-	-	-	.25
ปานกลาง (18-34 คะแนน)	3	2.54	1	1.41	13	11.61	2	1.89	19	4.67
มาก (35-50 คะแนน)	114	96.61	70	98.59	99	88.39	104	98.11	387	95.08

2.3 นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98.77) มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาในรายชั้นปี (ชั้นปีที่ 1-4) พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ของแต่ละชั้นปีมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามรายชั้นปี และระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ระดับพฤติกรรม การป้องกันตนเอง	ชั้นปีที่ 1 (N=118)		ชั้นปีที่ 2 (N=71)		ชั้นปีที่ 3 (N=112)		ชั้นปีที่ 4 (N=106)		ทุกชั้นปี (N=407)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อย (25-42 คะแนน)	1	0.85	-	-	-	-	-	-	1	.25
ปานกลาง (43-84 คะแนน)	-	-	-	-	3	2.68	1	.94	4	.98
มาก (85-125 คะแนน)	117	99.15	71	100	109	97.32	105	99.06	402	98.77

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และทัศนคติ กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี อุตรดิตถ์ พบว่า ทัศนคติกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และทัศนคติ กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล

	ความรู้ (r)	ทัศนคติ (r)	พฤติกรรม การป้องกันตนเอง (r)
ความรู้	-	.006	-.037
ทัศนคติ	-	-	.675**
พฤติกรรมป้องกัน ตนเอง	-	-	-

**p < .01

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างชั้นปีที่ 1 – 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี อุตรดิตถ์ พบว่า ค่าเฉลี่ยทั้งความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างชั้นปีที่ 1 – 4 ไม่มีความแตกต่างกัน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 2 3 และ 4

	ชั้นปี	N	$\bar{x}$	SD	F	p-value (2-tailed)
ความรู้	นักศึกษาชั้นปีที่ 1	118	20.59	1.38	1.814	.142
	นักศึกษาชั้นปีที่ 2	71	20.87	1.37		
	นักศึกษาชั้นปีที่ 3	112	20.26	1.25		
	นักศึกษาชั้นปีที่ 4	106	20.14	1.38		
ทักษะ	นักศึกษาชั้นปีที่ 1	118	42.57	4.53	1.706	.165
	นักศึกษาชั้นปีที่ 2	71	42.17	3.10		
	นักศึกษาชั้นปีที่ 3	112	41.36	4.47		
	นักศึกษาชั้นปีที่ 4	106	42.07	4.16		
พฤติกรรม ป้องกันตนเอง	นักศึกษาชั้นปีที่ 1	118	115.31	12.19	1.467	.223
	นักศึกษาชั้นปีที่ 2	71	115.18	8.43		
	นักศึกษาชั้นปีที่ 3	112	112.46	12.05		
	นักศึกษาชั้นปีที่ 4	106	112.81	11.24		

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีความรู้ ทักษะเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก คิดเป็น ร้อยละ 99.51, 95.08 และ 98.77 ตามลำดับ (ตารางที่ 1-3) เมื่อพิจารณาในรายชั้นปี (ชั้นปีที่ 1-4) ยังพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ของแต่ละชั้นปีมีความรู้ ทักษะเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน อาจเนื่องมาจากนักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการติดต่อและการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากแหล่งทางสื่อต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นต้น นอกจากนี้ตั้งแต่เริ่มมีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทยในเดือนมกราคม 2563 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อทางเดินหายใจในสถานศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ ที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง กำหนดมาตรการปฏิบัติสำหรับนักศึกษาและบุคลากร คัดกรองนักศึกษาและบุคลากร และให้การดูแลกลุ่มเสี่ยงของวิทยาลัย ประสานงานในการรับวัคซีนตามนโยบายของวิทยาลัยที่สนับสนุนให้นักศึกษาและบุคลากรได้รับวัคซีนป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 นอกจากนี้กลุ่มงานวิชาการได้มอบนโยบายให้กับอาจารย์ประจำชั้นทุกชั้นปี อาจารย์ที่ปรึกษาได้คอยเตือนและเน้นย้ำความสำคัญเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อป้องกันตนเองตามหลัก DMHTT และมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบรายวิชาที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2563 และ 2564 ให้เพิ่มเนื้อหาสาระใหม่เรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในรายวิชาการพยาบาล รวมถึงการกำหนดเป็นหัวข้อการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อ

ไวรัสโคโรนา 2019 ในโครงการเตรียมความพร้อมก่อนเลื่อนชั้นปีและสำหรับนักศึกษาใหม่ในปีการศึกษา 2564 จากการกำหนดนโยบายและการถ่ายทอดสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องจึงส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายชั้นปี ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัชชัย ยืนยาว, ไวยพร พรหมวงศ์ และกัลยารัตน์ คาศสนิท (Yeunyow, Promwong & Kadsanit, 2021) ที่กล่าวว่า นักศึกษาพยาบาลเป็นบุคลากรทางการแพทย์ และได้รับการเรียนรู้ในด้านโรคต่าง ๆ ธรรมชาติของโรค อาการของโรค การแพร่กระจายโรคและการป้องกันโรค รวมถึงการจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ โดยเปลี่ยนแปลงทัศนะจากกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิม (Tradition paradigm) ไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ (New paradigm) ที่ทำให้โลกของผู้เรียนและโลกความเป็นจริงเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้

2. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และทัศนคติ กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ พบว่า ทัศนคติกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ตารางที่ 5) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาพยาบาลได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากแหล่งต่าง ๆ มากมายไม่ว่าจะเป็นข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์ การให้ความรู้ในหลักสูตรรายวิชา หรือโครงการเตรียมความพร้อมก่อนเลื่อนชั้นปีที่วิทยาลัยจัดให้ รวมถึงนักศึกษาส่วนใหญ่ คือ ชั้นปีที่ 2-4 มีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลัก DMHTT บนหอผู้ป่วยมาแล้ว ดังนั้นจึงทำให้ความรู้ที่ได้รับนั้นไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุมิตรา ชูแก้ว, ยูพาพิน ศิริโพธิ์งาม และวรรณภา ประไพพานิช (Chukaew, Sirapo-ngam & Prapaipanich, 2012). ที่ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตามการรับรู้ของพยาบาลในการช่วยเหลือและสร้างเสริมสุขภาพของญาติผู้ป่วยโรคเรื้อรัง พบว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามการรับรู้ของพยาบาล แต่ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการปฏิบัติ เนื่องจากทัศนคติเป็นที่มาของการปฏิบัติถ้าสามารถทำให้พยาบาลมีทัศนคติดี การปฏิบัติตามพยาบาลดีตามไปด้วย และสอดคล้องกับแนวความคิดของบลูม (Bloom, 1964) ที่กล่าวว่า ความรู้มากนั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงระดับทัศนคติและการปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล เนื่องจากความรู้เป็นขั้นตอนแรกของการเกิดทัศนคติ แต่การนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับทัศนคตินั้นมีมากพอต่อการปฏิบัติหรือไม่ ดังนั้นหากมีการส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติที่ดีจะส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความเข้าใจ ยอมรับ เกิดความตระหนักและเห็นถึงประโยชน์ของการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มมากขึ้น

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างชั้นปีที่ 1-4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ พบว่า ค่าเฉลี่ยทั้งความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างชั้นปีที่ 1-4 ไม่มีความแตกต่างกัน (ตารางที่ 4) อาจเนื่องมาจากนักศึกษาพยาบาลเป็นวัยที่อยู่ช่วงของวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ และเป็นกลุ่มหลักในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต จึงสามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั่วทุกมุมโลกได้อย่างรวดเร็วและไร้ขีดจำกัด ดังนั้นจึงทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้เรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ

ดรัญชนก พันธุ์สุมา และพงษ์สิทธิ์ บุญรักษา (Phansuma & Pongsit Boonruksa, 2021) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโควิด 19 ของประชาชนในตำบลปทุมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่า ช่องทางการรับข้อมูลเกี่ยวกับโควิด 19 มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโควิด 19 ผ่านทางอินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์มากที่สุด ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการใช้อินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางส่งเสริมความรู้ให้กับชุมชนในยุคสังคมปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารกันมากขึ้น และพบว่าการรับข้อมูลผ่านทางออนไลน์ช่วยเพิ่มความตระหนักและกระตุ้นให้ประชาชนร่วมมือปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคระบาด นอกจากนี้จากการกำหนดนโยบายของวิทยาลัยที่ให้อาจารย์ผู้สอนเพิ่มสาระใหม่เกี่ยวกับมาตรการการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อและการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในรายวิชาทางพยาบาลทุกระยะ เนื่องจากเป็นโรคอุบัติใหม่ไม่เคยรู้จักมาก่อน จึงทำให้เนื้อหาที่เพิ่มเป็นความรู้ทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจงแยกตามลำดับชั้นปีและเป็นเนื้อหาเดียวกัน จึงทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมากและไม่มีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปี ดังนั้นแนวทางในการเสริมสร้างพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในนักศึกษาพยาบาลซึ่งเป็นประชากรกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นและใช้สื่อออนไลน์เป็นหลัก ควรเป็นการสร้างเสริมความรู้ในการเข้าถึงสื่อ เนื่องจากมีข่าวปลอมและข้อมูลที่ไม่ถูกต้องบนออนไลน์อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด หรือเกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ถูกต้อง โดยการให้ความรู้ที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมที่ดีในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในการดำรงชีวิตประจำวันและการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทั้งในคลินิกและในชุมชน
2. เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลซึ่งเป็นประชากรกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นและใช้สื่อออนไลน์เป็นหลัก แนวทางในการเสริมสร้างพฤติกรรมการป้องกันตนเองเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ควรเป็นการสร้างเสริมความรู้ในการเข้าถึงสื่อ เนื่องจากมีข่าวปลอมและข้อมูลที่ไม่ถูกต้องบนออนไลน์อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิด หรือเกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทัศนคติเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้แก่นักศึกษาพยาบาล เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ดีในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในการดำรงชีวิตประจำวันและการฝึกปฏิบัติการพยาบาล
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันตนเองที่ถูกต้อง
3. ควรศึกษาอุปสรรคและปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

References

- B-L Zhong et al. (2020). Knowledge, attitudes, and practices towards COVID-19 among Chinese residents during the rapid rise period of the COVID-19 outbreak: a quick online cross-sectional survey. *International Journal of Biological Sciences*, 16(10), 1745-1752.
- Bloom, B. S. (1964). *Taxonomy of education objective: The classification of educational goals: Handbook II: Affective domain*. New York: David McKay.
- Chukaew, S., Sirapo-ngam, Y. & Prapaipanich, W. (2012). Knowledge, Attitude, and Practice Perceived by Nurses in Helping and Promoting Caregivers' Health. *Ramathibodi Nursing Journal*, 18(2), 249-258. (in Thai).
- Department of Disease Control. (2021). Daily update on COVID-19 Situation. Retrieved (2021, August 6). from <https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/> (in Thai).
- Emergency Operations Center, Department of Disease Control Ministry of Health. (2021). COVID-19 Situation. Retrieved (2021, June 27). from <https://ddc.moph.go.th/ddce/news.php?news=23025&deptcode=> (in Thai).
- Glomjai, T., Kaewjiboon, J. & Chachvarat, T. (2020). Knowledge and behavior of people regarding self-care prevention from novel Coronavirus 2019 (COVID-19). *Journal of Nursing, Public Health, and Education*, 21(2), 29-39. (in Thai).
- Khumsaen, N. (2021). Knowledge, attitudes, and preventive behaviors of COVID-19 among people living in Amphoe U-thong, Suphanburi Province. *Journal of Prachomklao College of Nursing, Phetchaburi Province*, 4(1), 33-48. (in Thai).
- Manmana, S., Iansirithaworn, S. & Uttayamakul, S. (2020). Coronavirus disease-19 (COVID-19). *Journal of Bamrasnaradura Infectious Diseases Institute*, 14(2), 124-133. (in Thai).
- Phansuma, D. & Boonruksa, P. (2021). Knowledge, attitudes, and preventive behaviors of COVID-19 among residents in Pru Yai Sub-district, Muang District, Nakhon Ratchasima Province. *Srinagarind Medical Journal*, 36(5), 597-604. (in Thai).
- Uttaradit Provincial Public Health Office. (2021). Daily update on COVID-19 situation. Retrieved (2021, August 6). from <http://utoapp.moph.go.th/covid19/dashboard> (in Thai).
- Yeunyow, T., Promwong, W. & Kadsanit, K. (2021). Knowledge, attitude and prevention behavior of Coronavirus disease 2019 (COVID-19) infection among Nursing Students in Boromarajonani College of Nursing, The North Eastern Region Network. *Udonthani Hospital Medical Journal*, 29(2), 204-213. (in Thai).
- Zhong et al. (2020). Knowledge, attitudes, and practices towards COVID-19 among Chinese residents during the rapid rise period of the COVID-19 outbreak: a quick online cross-sectional survey. *International Journal of Biological Sciences* 2020, 16(10), 1745-1752. doi: 10.7150/ijbs.45221.